Barraca del Grapal 1

Puig-reig

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	La Vinya del Grapaler o La Vinya del Grapal
Emplaçament	C-16z de Puig-reig aNavàs, passat Cal Puntes i Ametlla Merola, camí mà dreta

Coordenades:

Latitud:	41.91315
Longitud:	1.87712
UTM Est (X):	406879
UTM Nord (Y):	4640743

Classificació

Número de fitxa	08175 - 315
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Popular
Segle	XIX-XX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. Cad.:08174A006000340000HH
Fitxes associades:	
El Grapal	
Autoria de la fitxa	Rosa Serra Rotés i Jordi Piñero
Data de registre de la fitxa:	dv., 18/03/2011 - 01:00

Descripció

La barraca és una construcció obrada en pedra seca que es feia servir d'aixopluc, per guardar-hi eines o alberg de bestiar, entre d'altres, i que per a la seva construcció s'utilitzen materials que es tenen més a l'abast, en aquets cas íntegrament de pedra i lligades en sec. Per al cobriment de la barraca es va fer servir el sistema de falsa cúpula, també anomenat superposició de filades, que consisteix a sobreposar pedres planes que a cada filada aniran sobresortint dos o tres dits per damunt de l'anterior, totes amb la deguda inclinació per no deixar entrar l'aigua de la pluja al interior. Quan les filades arribin gairebé a concloure la cúpula, es tanca amb una llosa o més.
Es destaca els elements com el voladís i el pedrís, el carcaterístic seient de pedra.

Observacions:

La vinya del Grapaler és la vinya més importants del terme municipal de Puig-reig tant per la seva extensió com pel fet que el conreu s'ha mantingut des de la replantació de ceps posteriors a la fil·loxera.

Història

Notícies escadusseres documenten l'¡existència de vinya a l'època medieval. Els documents en relació a la família vescomtal del Puig-reig, -inclòs Guillem de Berguedà en el seu testament de 1187- esmenten donacions, compres i vendes de vinyes al terme del Castell. També en la documentació referida als dominis senyorials de l'Orde militar del Temple (s. XIII i XIV). Als segles moderns la vinya es consolida, especialment al s. XVIII. Augmenta l'extensió de les terres de conreu de les grans i mitjanes masies, el terme s'omple de masoveries, i el conreu de la vinya es generalitza: entremig dels boscos de pinassa i pi blanc nascuts a la segona dècada del segle XX s'entreveuen marges i feixes de velles vinyes, costerudes i aprofitant terres secundaries, però sempre properes a la masia i sempre cara solei. A l'interior de totes les masies si construeixen tines i premses, des de finals del XVII i molt especialment al llarg del s. XVIII i XIX, fins a l'arribada de la fil·loxera. La situació geogràfica septentrional i un ampli terme expliquen que fos el municipi berguedà on, al llarg del XIX el conreu de la vinya es més extens. El 1889 (Cens agrícola) declaraven vinya les masies de La Serreta, Cal Pallot, El Grapal, Tresserra, Cal Joan prat, Borbons, Subirana, El Soler de Jaumàs, Cal Feliu, Obradors, El Lladó, La Garsa, cal Riera, La Cortada, Cal Garrigal, Verdaguer, trulls, Cal Cigala, l'Alsina de Merola, Filomera, les Comas i la Sala. Cèsar August Torras, que visita el berguedà el 1905, descriu breument aquets paisatge de vinyes: "Les produccions agrícoles del país son generals y variades, des de la vinya que's troba a Puig-reig i Gironella... "(pag. 12); a l'Itinerari 89. De l'Ametlla de Merola a Fonollet i Casserras, escriu: " 10m hostal de la Granota a l'esquerra de la carretera. Se passa pel peu de l'hostal y's pren uin carril que s'enfila per entre migrats vinyals plantats entre roques" (pags. 228).
Avui encara, les últimes vinyes del Berguedà es troben, com es lògic, al terme municipal de Puig-reig, concretament a la zona més meridional i propera a Navàs. Es el cas del sector de la zona compresa entre el mas del Grapal i Vilafresca, principalment, però també n'hi ha d'escadusseres a la zona del cal Bardaix.

Bibliografia

Plans Maestra, Jaume (2009): Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Biblioteca de cultura popular Valeri Serra i Voldú, 20. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
TORRAS, C.A. (1905) Bergadà. Valls Altes del Llobregat, L'avenç, Barcelona

